

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2012–2015

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2012–2015

Edita Prima Oy
Helsinki 2012

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Dnro 388/02/2011

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vahvistanut toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2012–2015. Tämä vahvistettu toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu valtion talousarviosta annetussa laissa säädettyyn veloitteeseen monivuotisesta tulossuunnittelusta ja sen laadinnassa on otettu soveltuvin osin huomioon eduskunnan kanslian 16.11.2011 hyväksymät laadintaohjeet.

Toiminta- taloussuunnitelma on laadittu tarkastussuunnitelman 2012–2015 sisältämien tulostavoitteiden ja resurssisuunnitelman pohjalta eduskunnan pääluokan talousarvioehdotuksen valmistelua varten. Suunnitelma sisältää talousarvioehdotuksen valmistelua varten määrärahalaskelmat seuraavalle neljän vuoden suunnittelukaudelle ja kokoaa yhteen määrärahalaskelmien mukaiset tulostavoitteet ja toimintasuunnitelmat. Toimintasuunnitelma näin perustelee talousarvioehdotuksen ja kertoo, mitä pyydetävillä määrärahoilla on tarkoitus saada aikaan.

Toiminta- ja taloussuunnitelmalla ei ohjata tarkastusviraston sisäistä toimintaa. Eduskunnan talousarviopäätökset tai tarkastusviraston talousarviokehystä koskevat linjaukset ja niistä johtuvat toimenpidetarpeet vievät tarkastussuunnitelmaan.

Helsingissä 15. päivänä helmikuuta 2012

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Hallintojohtaja

Mikko Koiranen

Sisällys

1	Perustuslaillinen tehtävä	7
1.1	Valtiosääntöinen asema ja päämäärä	7
1.2	Tarkastustoiminnan suuntaamisen periaatteet	7
1.3	Päätoimialat	8
2	Toimintaympäristö ja sen riskit	10
2.1	Kansantalouden haasteet	10
2.2	Valtiontalouden haasteet	11
2.3	Valtiontalouden hoitoa eri hallinnonaloilla yhteisesti koskevat haasteet	12
2.3.1	Toimintaympäristö tilin- ja laillisuustarkastuksen kannalta	13
2.3.2	Toimintaympäristö tuloksellisuustarkastuksen kannalta	16
2.3.3	Toimintaympäristö finanssipolitiikan tarkastuksen kannalta	17
2.3.4	Toimintaympäristö puolue- ja vaalirahoituksen laillisuusvalvonnan kannalta	18
3	Tavoitteet	20
3.1	Strategiset vaikuttavuustavoitteet	20
3.2	Strategiset taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteet	23
3.2.1	Tavoitteet	23
3.2.2	Vakaus- ja tehokkuusohjelma	23
3.3	Määräraha- ja henkilöstösuunnitelma sekä voimavarojenkohdentaminen päätoimialoille	24
3.4	Henkilöstötavoitteet ja työyhteisön kehittyminen	28
3.4.1	Henkiset voimavarat	28
3.4.2	Osaamisen johtaminen	30
3.4.3	Henkilöstö- ja työhyvinvoinnin tavoitteet ja mittarit	30
3.5	Mainetavoitteet, ulkoisen- ja viestinnän tavoitteet	32
3.5.1	Mainetavoitteet	32
3.5.2	Ulkoisen viestinnän tavoitteet	32
3.5.3	Sisäisen viestinnän tavoitteet	32
3.6	Laatutavoitteet	33
Liitteet		
	Liite 1 Viraston rekrytointisuunnitelma	35
	Liite 2 Määrärahалaskelma 2012–2015	39
	Liite 3 Määrärahалaskelman perustelut	40
	Liite 4 Tarkastusviraston organisaatio	42

1 Perustuslaillinen tehtävä

1.1 Valtiosääntöinen asema ja päämäärä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on perustuslain 90 §:ssä säädetty riippumaton tarkastus- ja valvontaviranomainen, joka toimii eduskunnan yhteydessä. Valtiontalouden tarkastusvirasto on Suomessa Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa tarkoitettu ylin kansallinen tilintarkastuselin, joka toimii yhteistyössä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa Euroopan unionin taloudenhoidon ulkoisessa tarkastuksessa. Lisäksi valtiontalouden tarkastusvirasto toimii vaali- ja puoluerahoitusten laillisuusvalvontaviranomaisena.

Valtiontalouden tarkastusviraston valtiosääntöisenä päämääränä on varmentaa ja edistää luottamusta oikeusvaltion ja kansanvallan periaatteiden toteutumiseen valtion taloudenhoidossa ja julkisessa toiminnassa.

1.2 Tarkastustoiminnan suuntaamisen periaatteet

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastustoiminta kohdennetaan tarkastettavaan asiaan liittyvän taloudellisen merkityksen, valtiontalouteen ja taloudenhoitoon kuuluvien riskien sekä ulkoisella ammattitarkastuksella saavutettavissa olevan tiedon hyödynnettävyyden ja käyttökelpoisuuden perusteella.

Tarkastuksen ja muun asiantuntijatoiminnan kohdentamisessa otetaan huomioon tarkastusviraston eri tarkastusmuodoilla ja muulla toiminnalla saatava vaikuttavuus. Toiminta suunnataan siten, että viraston toiminta kokonaisuutena mahdollisimman hyvin tukee valtiosääntöisen päämäärän toteutumista sekä erityisesti korkealaatuista ja tuloksellista valtion ja EU:n taloudenhoitoa sekä avointa ja lainmukaista puolue- ja vaalirahoitusta. Tarkastus- ja muun toiminnan kohdentamisessa vaikuttavuutta arvioidaan erityisesti eduskunnan finanssivallan ja sen tehokkaan käytön edellytysten näkökulmasta.

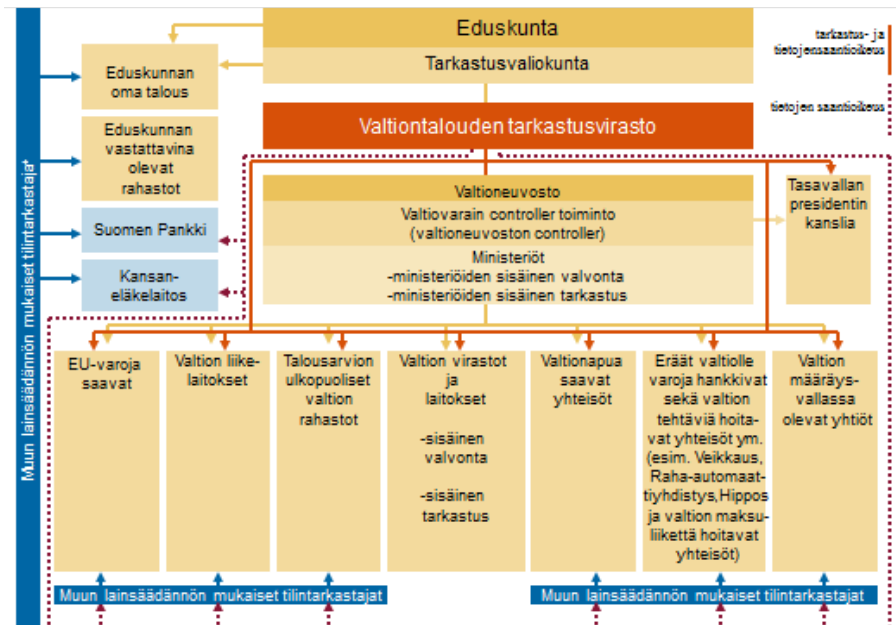
1.3 Päätoimialat

Valtiontalouden tarkastusvirasto on Suomessa valtiontalouden ja EU:n taloudenhoidon ulkoinen ammattitarkastaja sekä puolue- ja vaalirahoituksen laillisuusvalvoja. Suomen perustuslain 90 §:ssä säädetään valtiontalouden tarkastusviraston tehtäväksi tarkastaa valtion taloudenhoitoa ja talousarvion noudattamista. Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa perustuslaissa säädetyn tehtävän tarkennetaan tarkoittavan valtion taloudenhoidon laillisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden sekä talousarvion noudattamisen tarkastamista.

Valtiontalouden tarkastusvirasto toteuttaa ulkoisen ammattitarkastajan ja ylimmän kansallisen tilintarkastuselimen ja laillisuusvalvontaviranomaisen tehtävänsä seuraavilla tarkastus- ja valvontalajeilla:

- tilintarkastus
- laillisuustarkastus
- tuloksellisuustarkastus
- finanssipolitiikan tarkastus
- puoluerahoituksen ja vaalirahoituksen laillisuusvalvonta sekä vaali- ja puoluerahoitusilmoitusten ja -tietojen julkaisu.

Valtiontalouden tarkastusvirasto raportoi eduskunnan kannalta tärkeimmät ulkoisen tarkastuksen havaintonsa johtopäätöksineen ja laillisuusvalvontahavaintonsa sekä tiedot toiminnastaan eduskunnalle valtiopäiväasiakirjoina annettavissa eduskuntakertomuksissa. Valtiontalouden tarkastusviraston lakisääteisiä kertomuksia eduskunnalle ovat (1) valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 6 §:n mukainen vuosikertomus toiminnastaan eduskunnalle, (2) tarkastusvirastosta annetun lain 6 §:n nojalla tarvittaessa annettavat erilliskertomukset eduskunnalle, (3) ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain 10 §:n 3 momentin nojalla annettavat vaalikohdattaiset vaalirahoituksen valvontakertomukset ja (4) puoluelain 9 e §:n 5 momentin nojalla vuosittain annettavat puoluelain valvontakertomukset.

KUVIO 1. VALTIONTALouden TARKASTUSJÄRJESTELMÄ

Tarkastusoikeus ja toiminta-alue

Tarkastusviraston toiminta-alue ja tarkastusoikeus kattaa:

1. valtioneuvoston ja ministeriöt sekä tasavallan presidentin kanslian
2. muut valtion virastot ja laitokset
3. valtionavut
4. talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot
5. valtion liikelaitokset ja valtion määräysvallassa olevat yhtiöt
6. valtion maksuliikettä hoitavat luottolaitokset
7. Suomen ja Euroopan unionin väliset varainsiirrot ja varainsiirron välittäjän, myöntäjän ja saajan tai maksajan. liikelaitokset ja valtion määräysvallassa olevat yhtiöt, valtion maksuliikettä hoitavat luottolaitokset sekä Suomen ja Euroopan unionin väliset varainsiirrot.

2 Toimintaympäristö ja sen riskit

Valtiontalouden tarkastusvirastossa arvioidaan Suomen valtion talouden-hoidon ja Suomen valtion vastuulla olevan Euroopan unionin talouden-hoidon sekä puolue- ja vaalirahoituksen riskejä järjestelmällisillä riskiana-lyyseinä (valtion- ja kansantalouden riskianalyysi, tuloksellisuustarkas-tuksen riskianalyysit, tilin- ja laillisuustarkastuksen riskianalyysit sekä fi-nanssipolitiikan tarkastuksen riskianalyysit). Riskianalyysien perusteella valtionalouden toimintaympäristössä on vuoden 2012 alkaessa poikkeuk-sellisen paljon epävarmuutta ja riskejä. Vuonna 2011 tarkastusviraston laatiman valtion- ja kansantalouden riskianalyysin perusteella nousevat esille erityisesti seuraavat asiat.

2.1 Kansantalouden haasteet

- Suomen taloudessa on pidemmällä aikavälillä edessä hitaamman kas-vun vaihe, johon ajaututtaneen jo vuosien 2011 ja 2012 vaihteessa kansainvälisen talouden epävarmuuksien kautta. Keskeisiä syitä pi-tempiaikaiseen hitaamman kasvun vaiheeseen ovat globaali tuotannon ja työpaikkojen rakennemuutos sekä siihen liittyvä epävarmuus Suo-men elinkeinoelämän tulevaisuuden kilpailukyvyistä, väestön ikään-tyminen sekä ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin vastaaminen.
- globaali tuotantorakenteen muutos haastaa Suomen kasvun lähteet. Korkean kustannustason maana Suomi ei pärjää globaaleilla markki-noilla kustannustehokkuudessa vaan Suomen vahvuus on korkeaa osaamista vaativissa tehtävissä. Toimialojen välisen tuotantorakenteen muutoksen myötä palveluiden osuuden kokonaistuotannosta odotetaan jatkavan kasvuaan. Yleisesti arvioidaan, että Suomella on edessä et-sikkoaika. Toisin kuin 90-luvun laman jälkeen kasvun on nyt tultava lukuisista eri lähteistä.
- ikääntyminen lisää tuntuvasti julkisen sektorin menopaineita ja hei-kentää kasvun edellytyksiä. Työllisyysastetta olisi kyettävä nostamaan. Tämä pienentäisi menopaineita, lisäisi verotuloja ja nostaisi tuotantopotentialia. Lisäksi sekä julkisen sektorin kustannusten nou-sun ehkäisemisen että työvoiman optimaalisen allokaation näkökul-masta olisi ensiarvoisen tärkeää, että hyvinvointiyhteiskunnan tasoa vastaavat palvelut pystyttäisiin tuottamaan kustannustehokkaammin. Erityisen suuri haaste tämä on kuntapalveluille.

- korkeaan osaamiseen perustuvan kilpailukyvyn näkökulmasta yksi keskeinen haaste on kuinka vastata muuttuviin osaamistarpeisiin. Tarvitaan ketterä ja joustava koulutusjärjestelmä, joka tuottaa osaajia työelämän tarpeisiin niin, että kysyntä ja tarjonta kohtaavat sekä määrällisesti että laadullisesti.
- terveydenhuoltosektorin kestävyys on koetuksella. Palveluiden kysyntä ja kustannukset ovat jatkuvassa nousussa. Työvoima ei ilman uusia toimenpiteitä tule riittämään, eikä nykyisenmuotoisia palveluita pystytä ilman uudistuksia rahoittamaan. Vaarana on, ettei terveydenhuolto pysty riittävän kohtuullisesti vastaamaan kansalaisen tarpeisiin.
- ilmastomuutoksen ja ympäristömuutosten hallinta vaativat panostuksia. Ilmastomuutoksen hallinnassa epäonnistuminen johtaa skenaariorista riippuen 5–20 prosenttia nykyistä alempaan elintasoon. Ilmastomuutosta hillitsevien toimien haasteena on luoda kansainvälisesti kattavat hallintamekanismit, jotka tehokkaasti tukevat asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Ilmastomuutoksen lisäksi olisi syytä tarkastella erilaisia ympäristöriskejä ja niihin varautumista kokonaisuutena.
- globaali integroituminen lisää kansainvälisiä systeemiriskejä. Tiiviisti verkottuneessa ympäristössä alueelliset shokit voivat nopeasti muuttua koko globaalia systeemiä ravistelevaksi häiriöksi. Globaalien systeemirisken hallinta edellyttää koordinoitua toimintaa kansainvälisellä tasolla ja sitä tehokkaasti tukevia institutionaalisia rakenteita.
- Euroopan unionin useimpien valtioiden velkaantumisongelmat ja Euroaluetta koetteleva velkakriisi aiheuttavat huomattavaa epävakautta kansainvälisessä rahoitusjärjestelmässä ja kansantalouksissa ja nämä ongelmat heijastuvat myös Suomeen eri kanavia pitkin. Euroopan unionin useimmat jäsenvaltiot tulevat olemaan velkaongelman parissa pidempiaikaisesti siinäkin tapauksessa, että vuosien 2011 ja 2012 vaihteessa vallitseva Euroaluetta koetteleva velka- ja finanssikriisi saadaan hallintaan.

2.2 Valtiontalouden haasteet

Valtiontalouden kannalta keskeisiä haasteita ovat:

- valtiontalouden sopeuttamistarve edellyttää toimenpiteitä. Riskinä on, että ikääntymisen seurauksena julkisen talouden menot kasvavat pitkällä aikavälillä nopeammin kuin tulot ja velkaantuminen kiihtyy kestämättömäksi. On ensiarvoisen tärkeää tukea talouskasvua ja turvata sen edellytyksiä, mutta julkisen talouden rahoituksellisen kestävyys turvaaminen edellyttää myös suoraan julkisiin menoihin ja tuloihin

kohdistuvia aktiivisia toimenpiteitä. Sopeuttamistarpeen suuruuden arvioiminen on kuitenkin haastavaa ja myös liialliseen sopeuttamiseen liittyy riskejä.

- kuntatalouden näkymät ovat riski myös valtiontalouden näkökulmasta. Ikääntymisen aiheuttamat julkisen sektorin menopaineet kohdistuvat pitkälti kuntasektoriin. Kuntatalous kantaa noin puolet Suomen julkisen talouden kestävyysvajeesta. Kuntatalouden ohjaaminen kestäväälle kehitysuralle edellyttää, että kustannuskehitys saadaan kuriin ja kuntapalveluiden tuottavuutta parannetaan merkittävästi.
- kansainvälisestä rahoituskriisistä huolimatta Suomen valtion luotto-
luokitukset ovat pysyneet korkeina. Edellytyksenä tämän hyvän tilanteen säilymiselle on kuitenkin se, että valtion lainanoton taustalla olevat talouden perusasiat saadaan käännettyä nykyistä tasapainoisemmiksi.
- valtiokonsernin kannalta taloudellisesti olennaista riskiä kasvattaa se, ettei valtiolla ole konsernitasetta, joka luotettavasti ja yleiskatsauksellisesti kuvaisi valtion taloudellista asemaa. Valtion taloudellisen aseman kehityksen hahmottaminen valtion talousarviokirjanpidon, valtion liikekirjanpidon ja kansantalouden tilinpidon perusteella ei tuota kokonaiskuvaa valtion taseasemasta.

2.3 Valtiontalouden hoitoa eri hallinnonaloilla yhteisesti koskevat haasteet

Valtiontalouden hoitoa yleisesti koskevia haasteita ja niihin sisältyviä riskejä ovat erityisesti seuraavat:

- hajanainen valtionhallinnon ja julkishallinnon rakenne ja konserninäkökulman eli yhteisen näkökulman puuttuminen ja toimintamallien siiloutuminen ja siihen liittyvä osaoptimointi. Osaoptimointi johtaa ihannetilannetta korkeampiin kokonaiskustannuksiin ja heikompaan vaikuttavuuteen ja palvelukykyyn.
- voimavarojen kohdentamisen ja siirtämisen jäykkyyksien purkaminen, jotta uusille poliittisille avauksille sekä uusille yhteiskunnan ja kansalaisten tarpeille olisi tilaa ilman, että verotuksen tai menojen taso nousee liian korkeaksi.
- julkisen hallinnon toimintojen ja riskienhallinnan ja sitä kautta taloudenhoidon kansainvälistyminen, mikä vaikeuttaa kansallisvaltion tasolla asioiden hallintaa ja tilivelvollisuuden toteuttamista.

- hallinnon muuttuminen ICT -sidonnaiseksi informaatiohallinnoksi, missä tuottavuus ja taloudellisuus sekä vaikuttavuus edellyttävät tietojohdantamista. Julkisen hallinnon valmiudet tietojohdantamiseen ovat kuitenkin riittämättömät.
- tietoperusteisen päätöksenteon edellytysten ja yhtenäisen soveltamisen parantaminen.
- ICT -sidonnainen hallinto lisää tietoturvallisuuden riskejä ja tietoturvallisuusuytyön painoarvoa taloudenhoidon luotettavuuden ja toimivuuden perusedellytyksenä.
- onnistunut kestävyysvajeen ratkaiseminen siten, että veropolitiikassa onnistutaan tasapainottamaan veropolitiikkaan kohdistuvat ristiriitaiset tavoitteet ja talouden menopuolella tehtävät uudistukset, uudelleenkohdennukset ja säästöt tukevat talouskasvua ja tuottavuutta pitkällä tähtäimellä ja että politiikkatoimenpiteiden vaikutukset tunnistetaan ja niitä arvioidaan myös riittävän pitkällä tähtäimellä systemaattisella tavalla. Kestävyysvajeen ratkaiseminen edellyttää myös taloudellisuuden ja tuottavuuden johtamisen kehittämistä ja tämän varmistamista tarkastuksellisin keinoin.
- tarve arvioida osin uudelleen hyvinvointipalveluiden rahoitusmalleja ja sekä kuntien valtionosuusjärjestelmää ja kunta- ja palvelurakennetta
- talousarvion ulkopuolisen valtiontalouden, joka edustaa 60 prosenttia valtion toimintaan sitoutuneesta pääomasta, ottaminen haltuun hyvän hallinnon ja avoimuuden ja niiden edellyttämän ohjausotteen sekä tilivelvollisuuden varmentamisen näkökulmista. Valtion omistajaohjauksen systemaattisuuden ja riittävän terävän tavoitteenasettelun ja kriittisen arvioinnin varmistaminen.
- valtion uusien konsernipalveluiden ja palvelukeskusmallien sekä niihin liittyvien tietojärjestelmäratkaisujen taloudellisuuden ja tehokkuuden varmistaminen ja kustannusrakenteiden avoimuuden lisääminen.
- siirtomenojen vaikuttavuutta koskevan tiedon ja tietoperusteisen päätöksenteon lisääminen. Siirtomenoja on 66 prosenttia valtion menoista joten talousjohtamisen tietoperustassa juuri siirtomenojen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta koskevat arvioinnit ovat kriittisessä asemassa.

2.3.1 Toimintaympäristö tilin- ja laillisuustarkastuksen kannalta

Valtion- ja kansantalouden riskianalyysissä tunnistetut riskit otetaan tilintarkastuksessa ja laillisuustarkastuksessa huomioon määriteltäessä tarkastuksen kohdentamista Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastussuunni-

telman tilintarkastusta koskevissa osissa ja tilintarkastuksen toimintayksikön suunnitelmassa sekä laadittavissa tilintarkastuksen riskianalyysissä. Valtion- ja kansantalouden riskianalyysissä tunnistetut riskit otetaan soveltuvin osin huomioon myös tilintarkastuksen ohjeita kehitettäessä.

Valtion- ja kansantalouden riskianalyysi huomioidaan tilintarkastuksen toimintayksikön suunnitelman valmistelussa arvioitaessa tunnistettujen riskien merkitystä tarkastusten kohdentamiselle erityisesti valtiokonsernin ja valtionalouden kokonaisuuden näkökulmasta, määriteltäessä olennaisuusrajoja ja niiden suhdetta tarkastusriskiin ja esittämällä valtion- ja kansantalouden riskianalyysiin nostettavaksi uusia valtionalouden hoitoon liittyviä olennaisia riskejä. Valtion- ja kansantalouden riskianalyysissä tunnistettuja riskejä hyödynnetään tilintarkastuksen yksikön suunnitelmassa ja tarvittaessa yksittäisissä tilintarkastussuunnitelmissa täydentävänä näkökulmana, johon tilintarkastaja kiinnittää huomiota soveltaessaan tilintarkastusohjeita ja suorittaessaan tilintarkastusohjeiden mukaista tarkastusta.

Valtion uudet talous- ja henkilöstöhallinnon sekä IT -toiminnan konsernipalveluratkaisut muuttavat toimintatapoja ja sisältävät osaksi uudenlaisia ja keskittyneitä riskejä, joiden hallinta johtamisen ja sisäisen valvonnan perinteisin keinoin on aikaisempaa vaikeampaa. Tarkastusviraston tekemissä tilin- ja laillisuustarkastuksissa kertyneen kokemuksen mukaan palvelukeskusmalleihin siirtyminen sisältää merkittäviä riskejä erityisesti muutosvaiheessa. Ongelmaksi ovat erityisesti osoittautuneet tilaaja- ja asiakasvirastojen ja palvelukeskuksen välinen vastuunjako ja haavoittuvuudet, jotka liittyvät pitkiin, ICT -perusteisiin toimintaketjuihin ja toiminnan keskittymiseen muutamaa paikkaan. Vuosien 2012–2015 tilintarkastuksissa kiinnitetään erityistä huomiota talous- ja henkilöstöhallinnon merkittäviin muutoksiin ja niihin liittyviin riskeihin.

Valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmätarkastuksen eli Kieku -järjestelmän käyttöönotto on menossa. Käyttöönotto tulee olemaan erittäin laaja ja vaatii laajaa koulutusta ja tukea, jotta järjestelmästä saadaan tarvittavat johtamis- ja tuottavuushyödyt. Tietojen standardointi ja riittävä yhtenäistäminen ovat osoittautuneet haasteellisiksi. Kieku -järjestelmän käyttöönotto on keskeinen tarkastuskohde vuosien 2012–2015 järjestelmätarkastuksessa ja tilintarkastuksessa.

Sisäinen valvonta tulee käytännössä toteutettavaksi yhä enemmän tietojärjestelmissä ja tällöin myös ulkoisen tilintarkastajan suorittama sisäisen valvonnan tarkastus on yhä enemmän tietojärjestelmätarkastuksen keinoin tapahtuvaa tietojärjestelmien ja niiden toimintaprosessien testaamista ja arviointia. Vuosien 2012–2015 tilintarkastuksissa ja järjestelmätarkastuksissa lisätään edelleen tietojärjestelmiin liittyvien kontrollien tarkastusta.

Valtion olennaisimmat kontrolliriskit ovat ohjaus- ja johtamisjärjestelmän puutteet ja sisäisen valvonnan merkityksen aliarvioiminen sekä pitkiin ja monimutkaisiin toimintaketjuihin sisältyvät sisäisen valvonnan vajeet. Tilintarkastus käsittää valtion taloudenhoidon perustietojen avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen liittyvien riskien ja sisäisen valvonnan riskien tarkastamisen. Sisäisen valvonnan ja johtamisen puutteet ovat keskeinen kontrolliriskien lähde.

Valtion menoista siirtomenot muodostavat volyymiltään ja laajuudeltaan suurimman valtion menojen ryhmän. Siirtomenojen luonteen vuoksi erilaiset laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä epätarkoituksenmukaisen käytön riskit ovat niissä suurempia kuin valtion toimintamenoissa. Kun tämä yhdistetään siirtomenoja koskevan toiminnan muuta toimintaa heikompaan ohjaus- ja valvontajärjestelmään, voidaan siirtomenoja pitää tällä hetkellä kokonaisuudessaan valtion taloudenhoidon kannalta olennaisena riskialueena ja erityisesti myös sisäisen valvonnan riskikohteena. Valtionapujen ja muiden siirtomenojen primäärivalvonnan taso on huomattavan vaihtelevaa eri viranomaisissa ja rahoituksen saajiin kohdistuvaa valvontaa ei kaikissa tapauksessa tehdä yleisesti hyväksytyihin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteisiin nähden riittävästi. Vuosien 2012–2015 tilintarkastuksissa ja laillisuustarkastuksissa lisätään siirtomenojen tarkastusta erityisesti lisäämällä erillisiä, tilintarkastusten yhteydessä toteutettavia laillisuustarkastuksia.

Valtion talousarvionalouden toimintoihin sitoutunut pääoma on vuoden 2010 tilinpäätöksen taseanalyysin perusteella 33,8 miljardia euroa. Tarkastuksissa on toistuvasti tullut esille ongelmakohtia infrastruktuuriomaisuuden hallinnassa ja käsittelyssä valtion taloudenhoidossa. Valtion kirjanpitoa ja tasetta ei ole järjestetty tällä sektorilla yhtenäisten ja johdonmukaisten periaatteiden mukaisesti eikä kirjanpidon ja taseen tietoja käytännössä hyödynnetä ohjauksessa ja johtamisessa. Vuosien 2012–2015 tilintarkastuksissa lisätään taseen tarkastusta niissä yksittäisissä kirjanpitoyksiköissä, joiden merkitys on keskeinen valtion tilinpäätöksen taseen kannalta.

Valtion tilinpäätöksessä riskialueena ovat myös sitoumuksia koskevien tietojen, valtuuksia koskevien tietojen sekä valtion omaisuuden arvostamista koskevat erityiset puutteellisuudet ja virheriskit. Menettelyihin kiinnitetään erityistä huomiota niiden kirjanpitoyksiköiden tilintarkastuksissa, joiden tilinpäätöksissä näillä on olennaista merkitystä ja valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

2.3.2 Toimintaympäristö tuloksellisuustarkastuksen kannalta

Useimpien edellä kuvattujen kansan- ja valtiontalouden sekä valtion taloudenhoidon haasteisiin ja riskeihin vastaamiseksi tehtävien toimenpiteiden tarkastaminen kuuluu tuloksellisuustarkastuksen tehtäväalaa. Kestävän talouskasvun lisäksi julkisen talouden rahoituksellisen kestävyys turvaaminen edellyttää suoraan julkisiin menoihin ja tuloihin kohdistuvia toimenpiteitä. Olennaista valtiontalouden haasteissa on julkisen toiminnan tuottavuuden, taloudellisuuden ja kustannusvaikuttavuuden parantaminen. Tuloksellisuustarkastuksen kannalta valtiontalouden hoitoa koskevista haasteista ja riskeistä voidaan nostaa esille erityisesti seuraavat:

- Kestävyysvajeen ratkaiseminen edellyttää veropolitiikassa siihen kohdistuvien ristiriitaisten tavoitteiden tasapainottamista. Hyvinvointipalveluiden rahoitusmalleja olisi arvioitava uudelleen, samoin kuin kuntien valtionosuusjärjestelmää ja kunta- ja palvelurakennetta.
- Siirtomenojen tuloksellisuusriskit, erityisesti vaikuttavuusriskit ovat korkeita. Siirtomenojen sisäinen valvonta on usein riittämätöntä ja saajien kontrollit eivät turvaa valtion taloudenhoidon kokonaisuuden näkökulmaa ja etua riittävästi. Useasta rahoituslähteestä samalle hankkeelle tai kokonaisuudelle myönnettävät harkinnanvaraiset valtionavut ovat selkeä ongelma-alue tarkastushavaintojen perusteella.
- Euroopan vakausjärjestelyt ovat muuttaneet Suomen valtion vastuusemaa eri mekanismien kautta. Sitoumukset ovat lisänneet Suomen valtion taloudellisia vastuita ja riskejä. Riskikokonaisuus on vaikeasti hahmotettava ja valtion taseen ja taseen ulkopuoliset vastuut ja piilevä velka ovat huomattavat.
- Ympäristöriskeihin ja ympäristöterveyteen ja turvallisuuteen liittyvät valtion piilevät vastuut ovat toinen merkittävä riskikokonaisuus.
- Talousarvion ulkopuolinen valtiontalous muodostaa noin 60 prosenttia valtion toimintaan sitoutuneesta pääomasta ja siihen sisältyy merkittäviä vastuita. Muut sektorilla toimivat ulkoiset tarkastajat eivät tarkastele kokonaisuutta (nk. konsernietua) eivätkä ota huomioon eduskunnan finanssivallan näkökulmaa.
- Hallinto on muuttunut ICT -sidonnaiseksi informaatiohallinnoksi, mutta julkisella hallinnolla ei useinkaan ole riittäviä valmiuksia tietojohdantamiseen. ICT -sidonnainen hallinto lisää tietoturvallisuuden riskejä. Haasteena on myös valtion uusien konsernipalvelujen ja palvelukeskusmallien sekä niihin liittyvien tietojärjestelmäratkaisujen taloudellisuuden ja tehokkuuden varmistaminen ja kustannusrakenteiden avoimuuden lisääminen.

2.3.3 Toimintaympäristö finanssipolitiikan tarkastuksen kannalta

Finanssipolitiikan valmistelun ja toimeenpanon toimintaympäristöä hallitsevat edellä todetut kansainvälisen talouden ja valtiontalouden yleiset haasteet ja riskit. Finanssipolitiikan ja sen tarkastuksen toimintaympäristössä painottuvat erityisesti Suomen julkisen talouden kestävyysvaje, valtion ja muun julkisen sektorin velkaantuminen sekä aikaisempaa hitaamman talouskasvun ja tuottavuuden kehityksen aiheuttamat ongelmat.

Toimintaympäristön kehitystä hallitsee lisäksi Euroalueen velka- ja finanssikriisi sekä siihen liittyvä Euroopan unionin ja Euroalueen finanssipolitiikan ja valtiontalouksien hoidon ylikansallisen unionin oikeuteen ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvan ohjauksen lisääntyminen. Osana vakaus- ja kasvusopimusta ja unionin talous- ja rahaliittoa unioni pyrkii ohjaamaan yhä yksityiskohtaisemmin ja sitovammin jäsenvaltioiden finanssipolitiikkaa. Unionin talousliittoa pyritään tiivistämään. Osa talousliiton oikeudellisesta perustasta sijoitetaan unionin perustamisesta ja toiminnasta tehtyjen sopimusten ulkopuolisiin, Euroalueen ja osan jäsenvaltioista käsittäviin hallituksen välisiin sopimuksiin (Eurooppa -neuvosto: Euroalueen hallitusten ja valtionpäämiesten julkilausuma 9.12.2011, uusi Finanssipoliittinen sopimus). Samalla syntyy myös julkisen talouden ja rahoitusjärjestelmän vakauttamiseen tähtääviä ylikansallisia ja hallitusten välisiä järjestelyitä ja niihin kohdistuvia uusia tarkastustarpeita (esimerkiksi Euroopan vakausmekanismi EVM). Unionissa odotetaan kansallisesti noudatettavan unionin ja Euroalueen tasolla sovittuja finanssipolitiikan ja julkisen talouden hoidon linjauksia. Unionin, Euroalueen ja jäsenvaltioiden kansallisella tasolla edellytetään asetettavaksi tehokkaat finanssipolitiikan säännöt rajoittamaan valtion velkaantumista ja ohjaamaan finanssipolitiikkaa.

Jäsenvaltioilla odotetaan olevan myös kansalliset instituutiot ja valvontamekanismit, jotka varmistavat finanssipolitiikan tietoperustan ja finanssipolitiikan sääntöjen noudattamisen ja tavoitteiden seurannan avoimella ja tehokkaalla tavalla. Valtiontalouden tarkastusviraston ja muiden jäsenvaltioiden ylimpien kansallisten tilintarkastuselimien rooli valvonnassa myös mainitaan uudessa, vuonna 2011 säädetyssä Euroopan unionin neuvoston direktiivissä jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista. Jäsenvaltioiden tarkastusvirastoilta odotetaan näin aktiivista otetta finanssipolitiikan tietoperustan ja siihen liittyvän raportoinnin luotettavuuden ja avoimuuden sekä yhteisten eurooppalaisten tavoitteiden toteutumisen varmistamisessa.

Kansallisesti valtiontalouden kehysmenettely on tärkein finanssipolitiikan ohjauskeino ja finanssipolitiikan sääntö. Hallituksen puolella on pyr-

kimyksenä lähentää kehysmenettelyä muuhun hallituksen toiminnan strategiseen johtamiseen ja lainsäädäntöpolitiikan johtamiseen. Verotukseen kohdistuu korotuspainetta. Veropolitiikassa ja verojärjestelmässä olisi pystyttävä yhdistämään julkisen talouden kestävyysvajetta korvaavat toimenpiteet, talouskasvun ja kilpailukyvyn turvaaminen ja edistäminen sekä erilaiset yhteiskuntapolitiikan ohjaustavoitteet mahdollisimman selkeän, tehokkaasti sovellettavissa olevan ja oikeudenmukaisen verojärjestelmän kanssa. Finanssipolitiikan tavoitteen asettelua jouduttaneen konkretisoimaan ja päivittämään vielä kuluva vaalikauden aikana.

Tarkastuksellisesta näkökulmasta korostuvat veropolitiikan ja valtion tuloihin vaikuttavien toimien sekä toisaalta valtion taloudellisen aseman ja valtion vastuiden ja valtiontalouden riskien kehityksen ja kestävyuden tarkastelun tarpeet.

2.3.4 Toimintaympäristö puolue- ja vaalirahoituksen laillisuusvalvonnan kannalta

Valtiontalouden tarkastusviraston tehtäväksi on sen perustuslaillisen tehtävän lisäksi laissa ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) säädetty vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvominen, vaalirahoitusilmoitusten julkistaminen internetissä ja vaalirahoitusilmoitusten tarkistaminen. Tarkastusvirasto antaa eduskunnalle vaalikohtaisen kertomuksen saamista ilmoituksista ja toiminnastaan ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonnassa kahdeksan kuukauden kuluessa vaalien tuloksen vahvistamisesta.

Puoluelain muutoksen (683/2010) seurauksena Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo myös puolueiden tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen toiminnassa. Tarkastusvirasto voi tätä varten tarkastaa valvottavan kirjanpitoa ja varojen käyttöä. Tarkastusvirasto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen toiminnastaan myös puoluelain valvonnassa.

Puolue- ja vaalirahoituslain toimintaympäristön kannalta ei suunnittelukautena ole ennakoitavissa olennaisia muutoksia tai lisätehtäviä. Toiminnan suunnittelussa kunnallisvaalivuotena tapahtuva asiakasmäärien olennainen kasvu kuormittaa erityisesti asiakirjahallintoa.

Tarkastusviraston toiminnan resursoinnin riskinä voidaan pitää paikallisyhdistysten puoluetuen käyttöönottoa ilman puoluelain lainsäädäntömuutoksia. Tällöin valvonnan kohteiden ja tietojen vastaanottamisen osalta tarkastusviraston asiakasmäärä nousisi nykyisestä noin 150 yhdistyk-

sestä mahdollisesti jopa 5 000 yhdistykseen. Paikallisen puoluetuen käyttöönoton valmistelu ei kuitenkaan ole suunnitelman laadintahetkellä ajankohtainen.

3 Tavoitteet

3.1 Strategiset vaikuttavuustavoitteet

Tarkastusviraston strategiset vaikuttavuustavoitteet ovat:

1. Oikeusvaltion ja kansanvallan periaatteet toteutuvat valtion taloudenhoidossa ja julkisessa toiminnassa ja luottamus tätä kohtaan on suomalaisessa yhteiskunnassa korkealla tasolla,
2. eduskunta pystyy käyttämään tehokkaasti finanssivaltaansa luotettavien, päätöksenteon perusteista ja vaihtoehtoista sekä valtiontalouden tilasta oikean ja riittävän kuvan antavien tietojen perusteella.

Tarkemmat valtiontalouden tarkastusviraston vaikuttavuustavoitteet ovat:

1. valtion taloudenhoito on korkealaatuista ja tuloksellista ja valtion taloutta hoidetaan lain ja eduskunnan päätösten mukaisesti ja järkevästi,
2. vaali- ja puoluerahoitus on avointa ja siinä noudatetaan vaali- ja puoluerahotuslain säännöksiä ja tämän pohjalta kansalaisilla on edellytykset arvioida ehdokkaiden ja puolueiden sidonnaisuuksia.

Tarkastusvirasto edistää näiden vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista vastuullistamalla suorittamallaan riippumattomalla ulkoisella ammattitarkastuksella ja vaali- ja puoluerahoitusvalvonnalla hallitusta ja hallintoa hyvään hallinnon periaatteiden mukaiseen ja vastuulliseen valtion taloudenhoitoon sekä puolueita ja vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisia vaali- ja puoluerahotuslainsäädännön noudattamiseen ja korkeaan avoimuuteen. Tarkastusviraston tavoitteena ei ole omien kriittisten tarkastus- ja valvontahavaintojen määrä vaan se, että suomalaisessa yhteiskunnassa saavutetaan ja pidetään yllä vaikuttavuustavoitteiden mukaista asiointilaa. Tarkastusviraston strategisena toiminnallisena tavoitteena on, että tarkastusvirastoon luotetaan objektiivisena ja riippumattomana sekä ammattimaisesti toimivana ja vastuullisena tarkastus- ja valvontaviranomaisena.

Tarkastusviraston keinot edistää vaikuttavuustavoitteiden saavuttaminen ovat tiivistettävissä seuraavaan kaavioon.

KUVIO 2. Ulkoisen tarkastuksen tehtävät ja vaikutukset

Tarkastusviraston konkreettiset eri tarkastus- ja valvontalajeille yhteiset vaikuttavuustavoitteiden edistämistä koskevat tavoitteet ovat:

Ennaltaehkäisevä ja vastuullistava vaikutus

Tarkastus- ja valvontakohteissa säilyy tietoisuus valvonnasta ja tämä osaltaan ennaltaehkäisee huonoa hallintoa ja taloudenhoitoa sekä kannustaa tulokselliseen ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaiseen toimintaan

Tietoisuus valvonnasta ja valvonnan kattavuus taloudenhoidon eri osa-alueilla toteutuu ulkoisen tarkastuksen 4 tarkastuslajin (tilintarkastus, laillisuustarkastus, tuloksellisuustarkastus ja finanssipolitiikan tarkastus) toiminnasta muodostuvan kokonaisuuden kautta sekä tarkastusviraston eduskuntakertomusraportoinnista ja rakentavasta näkymisestä julkisuudessa ja asiantuntijavuorovaikutuksessa tarkastuskohteiden kanssa

Vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan kohteille välittyy tehokkaasti tieto lainsäädännön vaatimuksista ja tietojärjestelmät osaltaan tukevat asianmukaista avoimuusvelvoitteiden toteuttamista

Tarkastusvirasto pitää esillä yhteiskunnassa ja valtionhallinnossa kustannustehokkuuden ja kustannusvaikuttavuuden, taloudellisuuden ja tuottavuuden näkökulmaa ja näkökulman ottamista huomioon pitkäjänteisellä ja kestäväällä tavalla

Tarkastusvirasto tarkastuksen aikaisella ja yleisellä asiantuntijatoiminnallaan rakentavasti ohjaa hyvän hallinnon ja taloudenhoidon mukaisiin ja mahdollisimman tuloksellisiin menettelyihin. Tarkastusvirasto etsii tähän vuorovaikutukseen ja asiantuntijavaikuttamiseen parhaiten sopivat ja tehokkaimmat kanavat

Varmentamistehtävät

Tarkastusvirasto varmentaa julkistaloutta koskevan, eduskunnan päätöksenteon perustana olevan taloudellisen informaation siten, että kunkin vaalikauden aikana eduskunnalla ja kansalaisilla on käytettävissään valtiontaloutta kokonaisuutena koskevan päätöksenteon kannalta keskeisten tietojen luotettavuutta koskeva tarkastusviraston tarkastukseen perustuva lausunto

Tarkastusvirasto varmentaa ulkoisena tilintarkastajana valtion talousarvion noudattamista sekä valtion tilinpäätöksen tietojen oikeellisuutta ja riittävyyttä sekä valtion kirjanpitoyksiköiden tilinpäätösten sekä toiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta koskevien tietojen oikeellisuutta riittävyyttä sekä tuottavuus- ja taloudellisuustietojen tuottamisessa välttämättömän tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämisen asianmukaisuutta.

Tarkastusvirasto varmentaa sisäisen valvonnan asianmukaista ja riittävää järjestämistä. Tavoitteena, että sisäinen valvonta paranee ja tarkastusvirasto on myötävaikuttanut sisäisen valvonnan kehittämiseen.

Tarkastusvirasto varmentaa, toimivatko valtion taloudenhoidon ja hallinnon ohjausjärjestelmät hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti ja siten, että ne antavat perusteet tulokselliselle toiminnalle ja toiminnan taloudellisuutta johdetaan järjestelmällisesti. Vuosittain voidaan ohjausjärjestelmää koskeva tarkastuslausunto antaa 1–2 ministeriön hallinnonalalta ja parista keskeisestä poikkihallinnollisesta ohjausjärjestelmästä tuloksellisuustarkastusten perusteella. Tavoitteena on, että taloudellisuuden ohjauksen näkökulma vahvistuu edelleen.

Tarkastusvirasto varmentaa, onko valtion tilinpäätöskertomuksessa annettu oikeat ja riittävät tiedot yhteiskuntapolitiikan tavoitteiden saavuttamisesta. Lisäksi tuloksellisuustarkastuksissa tarkastusvirasto varmentaa hallinnon tuottaman ja hyödyntämän tuloksellisuus- ja arviointitiedon luotettavuutta ja riittävyyttä sekä tehokasta hyödyntämistä ja näin edistää tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Tavoitteena on, että tavoitteiden saavuttamisesta ja sen puutteista raportoitaisiin yhä avoimemmin ja tätä kautta voitaisiin parantaa päätöksenteon laatua

Tarkastusvirasto varmentaa vaalirahoituksen ja puoluerahoituksen avoimuutta ja ilmoitusvelvollisuuden lainmukaisen noudattamista.

Huomautukset ja kehittämissuosituks

Tavoitteena on, että tarkastusvirasto antaa taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävistä asioista käytännössä toteuttamiskelpoisia kehittämissuosituksia, jotka parantavat tarkastusviraston strategisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on, että 2/3 tarkastusviraston suosituksista toteutuu merkittävässä määrin 5 vuoden sisällä suosituksen esittämisestä

Tavoitteena on, että hallinnossa tarkastusviraston havainnoimat virheet ja lainvastaiset menettelyt korjataan mahdollisimman nopeasti jo tarkastuksen aikana

3.2 Strategiset taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteet

3.2.1 Tavoitteet

Tarkastusviraston strategisena taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteena on:

- saavuttaa edellä luvussa 3.1 kuvatut vaikuttavuustavoitteet ja jäljempänä vuoden 2012 tarkastussuunnitelmassa kuvatun laajuinen ulkoinen tarkastus sekä vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvonta nykyisen henkilöstörakenteen mukaisesti arvioidulla 138 henkilötyövuoden työpanoksella
- pysyä 15 379 miljoonan euron vuoden 2012 hinnoin esitetyssä määrärahatasossa korjattuna eduskunnan virkaehtosopimusten mukaisia palkantarkistuksia vastaavalla korotuksella ja
- hoitaa tarkastus- ja valvontatehtävä pääosiltaan kansainvälisiä ISSAI -standardeja asiallisesti vastaavan laatutason mukaisesti.

Tarkastusvirasto toteaa, että vuoden 2012 talousarviossa ei viraston määrärahan mitoituksessa ole otettu huomioon puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan aiheuttamaa lakisääteistä ja määräaikaan sidottua lisätyötä. Talousarvion mukaisesti tarkastusvirasto supistaa henkilöstövoimavarojaan vuoden 2010 talousarvion perustana olleesta 150 henkilötyövuodesta 138 henkilötyövuoteen, mikä tarkoittaa, että kaikissa tarkastuslajeissa tarkastuksen määrä ja kattavuutta supistetaan.. Eduskunta on talousarviopäätöksellään näin ottanut kantaakseen merkittävän tarkastusriskin. Kaikilta osin tarkastusta ei voida järjestää ja resursoida kansainvälisten standardien mukaisella tavalla.

Tarkastusviraston taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteina on:

- Tarkastusviraston toiminnan tilinpäätöksen mukaisten kulujen ja suoritepäivän hinnalla mitattujen kustannusten kehitys ei neljän vuoden suunnittelukauden aikana kokonaisuudessaan ylitä kuluttajahintaindeksin mukaista kustannustason nousua.
- Tarkastusviraston kehittämistoimenpiteet ja tietojärjestelmähankkeet ovat investointiluonteisia eli ne maksavat itsensä takaisin parantuneena taloudellisuutena tai vaikuttavuutena avoimesti esitetyn takaisinmaksu/vaikutusajan puitteissa.

3.2.2 Vakaus- ja tehokkuusohjelma

Strategisten taloudellisuustavoitteiden saavuttamista ja määrärahatason sopeuttamista varten tarkastusvirasto on käynnistänyt vuonna 2010 vaka-

us- ja tehokkuusohjelman, jonka avulla on ollut tarkoitus varmistua ennakolta pitkällä tähtäimellä viraston kilpailukyvystä ja turvata tarkastustoiminnan tarkoituksenmukaiset toimintaedellytykset ennen ulkoista pakkoa. Vakaus- ja tehokkuusohjelma koskettaa erityisesti henkilöstöresursseja, sillä henkilöstökulut ovat 76 prosenttia tarkastusviraston toiminnan kokonaiskuluista.

Taloudellisuus- ja tuottavuustoimenpiteiden toteuttamisen mahdollisuudet puuttumatta henkilöstömäärään ja henkilöstörakenteeseen ovat erittäin rajoitettuja. Henkilöressurssien kohdalla vakaus- ja tehokkuusohjelma on tarkoittanut tähän mennessä henkilötyövuosien vähentämistä luopumalla määräaikaista virkasuhteista. Siten vuoden 2010 tilinpäätöksen 148 henkilötyövuotta on supistunut vuoden 2011 tilinpäätöksen arviossa 145,8 henkilötyövuoteen ja vuoden 2012 tilinpäätöksessä tulee ennusteen mukaan olemaan 137,5 henkilötyövuotta.

Tarkastusviraston tarkastustoiminnan ja puolue- ja vaalirahoituksen valvonnan toteuttamisen 2012–2015 mitoituksessa on lähdetty 138 henkilötyövuodesta. Ongelmana on, että tarkastusviraston toimintamenot ylittävät virastolle annetun kehyksen, jollei kehysmäärärahoihin tehdä virkaehtosopimuksesta ja lakisääteisestä hintakehityksen noususta johtuvia tarvittavia tarkistuksia. Ilman näitä tarkistuksia tarkastusviraston on ryhdyttävä vakinaisen henkilökunnan vähentämiseen tähtääviin virkamiesoikeudellisten toimenpiteisiin vuonna 2013 tai viimeistään vuonna 2014.

3.3 Määräraha- ja henkilöstösuunnitelma sekä voimavarojenkohdentaminen päätoimialoille

Eduskunnan kehusehdotuksen valmistelua sekä toiminta- ja taloussuunnitelman laadintaa varten tarkastusviraston määrärahatarvelaskelman vuosille 2013–2016 on taulukossa 3 (määrärahalaskelma).

Tarkastuksen toimintayksiköille, tukipalveluille ja tarkastus- ja valvontalajeille henkilöstövoimavarat kohdennetaan taulukon 1 Työaika yksiköittäin ja taulukon 2 Tarkastuslajeittainen resurssikehitys mukaisesti.

TAULUKKO 1. Työaika yksiköittäin

Työaika yksiköittäin htv	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Tilintarkastuksen toimintayksikkö	59,8	43 %	59,0	43 %	59,2	43 %	58,4	42 %	57,3	43 %
Tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö	51,6	37 %	51,5	37 %	51,8	37 %	51,6	39 %	49,2	38 %
Johdon tuen toimintayksikkö	10,0	7 %	11,0	8 %	11,0	8 %	11,0	7 %	11,0	7 %
Tietoyksikkö	7,2	5 %	7,0	5 %	7,0	5 %	7,0	5 %	7,0	5 %
Hallintoyksikkö	7,0	5 %	7,0	5 %	7,0	5 %	7,0	5 %	7,0	5 %
Laatu- ja kantelupäällikkö	1,0	1 %	1,0	1 %	1,0	1 %	1,0	1 %	1,0	1 %
Pääjohtaja ja esikuntapäällikkö	2,0	1 %	2,0	1 %	2,0	1 %	2,0	1 %	2,0	1 %
Henkilöstö yhteensä	138,7	100 %	138,5	100 %	139,0	100 %	138,1	100 %	134,5	100 %

TAULUKKO 2. Tarkastuslajeittainen resurssikehyys

Työaika tarkastuslajeittain ja toiminnoittain htv	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Tilintarkastus	33,4	24 %	32,1	23 %	32,0	23 %	32,0	23 %	31,5	23 %
Tuloksellisuustarkastus	31,3	23 %	31,6	23 %	31,5	23 %	31,5	23 %	31,5	23 %
Laillisuustarkastus	6,2	4 %	7,2	5 %	7,7	6 %	7,7	6 %	8,0	6 %
Finanssipolitiikan tarkastus	2,3	2 %	3,2	2 %	3,6	3 %	4,0	3 %	4,0	3 %
Eduskuntaraportointi	1,8	1 %	1,7	1 %	1,9	1 %	1,7	1 %	1,9	1 %
Johtaminen ulkoinen	14,8	11 %	15,1	11 %	15,0	11 %	14,5	10 %	14,0	10 %
Muu ulkoinen suorite	7,1	6 %	8,3	6 %	8,0	6 %	7,8	6 %	7,6	6 %
Tarkastus- ja asiantuntija-toiminta yhteensä	98,4	71 %	99,2	72 %	99,7	72 %	99,2	72 %	98,5	71 %
Puolue- ja vaalirahoitus	4,5	2 %	2,4	2 %	2,4	2 %	2,4	2 %	3,0	2 %
Ulkoiset suoritteet yhteensä	101,4	73 %	101,6	73 %	102,1	73 %	101,6	74 %	101,5	74 %
Sisäiset suoritteet yhteensä	37,2	27 %	36,9	27 %	36,9	27 %	36,5	26 %	36,5	26 %
Toimintayksiköt yhteensä	138,6	100 %	138,5	100 %	139,0	100 %	138,1	100 %	138,0	100 %
Toimintayksiköt yhteensä	138,7	0,0	138,5	0,0	139,0	0,0	138,1	0,0	138,0	0,0

Työaika johtaminen ulkoi- nen htv	2012	2013	2014	2015	2016
Pääjohtaja ja esikuntapääl- likkö	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Tilintarkastuksen toimin- tayksikkö	5,0	5,1	5,0	4,9	4,7
Tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö	7,1	7,3	7,3	6,9	6,6
Johdon tuki	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Hallintoyksikkö	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Tietoyksikkö	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	14,8	15,1	15,0	14,5	14,0

Työaika muu ulkoinen suo- rite htv	2012	2013	2014	2015	2016
Laatu- ja kantelupäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Tilintarkastuksen toimin- tayksikkö	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0
Tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö	4,5	5,0	5,0	5,0	4,7
Johdon tuki	1,1	1,3	1,0	0,8	0,9
Hallintoyksikkö	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tietoyksikkö	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	7,1	8,3	8,0	7,8	7,6

TAULUKKO 3. Määrärahalaskelma

Määrärahakelma	EK:n kanslian toiminta- ja taloussuunnitelma 2012–2015										
	2010 TP	2011 TA	2012 TAE	2013 Muutos +/- €	TTS 2013	2014 Muutos +/- €	TTS 2014	2015 Muutos +/- €	TTS 2015	2016 Muutos +/- €	TTS 2016
Tarkistellut suunnitelmatiedot											
Vastuulue											
Palkka- ja toimintameno	10 059 000	11 347 000	11 694 000	731 517	12 425 517	335 489	12 761 006	344 547	13 105 553	353 847	13 459 400
VTV (siirtomääräraha 2 v.)	3 318 000	3 616 000	3 685 000	-	3 685 000	-	3 685 000	-	3 685 000	-	3 685 000
Palkkameno	13 377 000	14 963 000	15 379 000	-	16 110 517	-	16 446 006	-	16 790 553	-	17 144 400
Toimintameno mom. 21.40.29											
tilinpäätös											
Toimintamenojen käyttövuosi	12 525 765	15 017 225	15 757 848	-	16 084 517	-	16 420 000	-	16 764 553	-	17 118 400
Siirtävä erä (avio 2012 TAE)	3 045 718	1 446 955	1 392 730	-50 187	1 342 543	27 957	1 342 543	54 503	1 399 213	29 487	1 428 700
Käytettävissä määräraha yht.	16 422 718	16 409 955	16 771 730	-	17 453 060	-	17 788 549	-	18 189 766	-	18 573 100
Arvonlisäveromenot yht. (21.40.29)	596 000	620 000	640 000	-	640 000	-	640 000	-	640 000	-	640 000
Toiminta- ja alv-menot yhteensä	13 121 765	15 637 225	16 397 848	-	16 724 517	-	17 060 000	399 050	17 404 553	383 334	17 758 400
+/- Muutokset 2012–2016 yhteensä				681 330		363 446					

Suunnitelmaikaudelle 2012–2015 arvioidaan toiminnan muutoksia johtuvat määrärahalajeet. Pohjaluokuna käytetään v. 2012 TAE:ia

Muosten perustelut
Palkkameno

Tarkastusviraston talousarvio vuodelle 2012 kattaa edellisellä vuodelle siirtyvän määrärahan kanssa tarkastusviraston perustilan 90 %:ssa säädetystä tehtävästä, ehdokkaiden vaalirahoituksen ilmoitusvelvoituksen valvonnasta sekä vaali- ja puoleuhoituksen valvontatehtävistä aiheutuvat menot sekä eduskunnan virastojen palkkausjärjestelmän käyttöönottoa ja virkaehtosopimuksista aiheutuvat menot vuodelle 2012 kokonaisuudessaan. Tarkastusvirasto toteaa kuitenkin, että vuoden 2012 talousarvion määrärahan tilioikeudessa ei ole otettu huomioon puole- ja vaalirahoitusvalvoman alhaintamaa ikäsiäätettä ja määräraikkaan sidottua merkittävää lisätyötä erityisesti vaalirahoitusvalvoman suorittamisessa. Tässä johtuen viraston tehtäväksi säädettyä tarkastustoimintaa ei voida järjestää ja resursoida kansainvälisten standardien mukaisella tavalla TTS-suunnitelmaikaudella 2012–2016, josta seuraa merkittävä riski valtiontalouden tarkastukselle.

Strategioiden laoudellisuustavoitteiden saavuttamista ja määrärahalajon sopeuttamista varten tarkastusvirasto on käynnistänyt vuonna 2010 vakaus- ja tehokkuusohjelman, jonka avulla on ollut tarkoitus varmistua emäältä pitkällä tähtäimellä viraston kilpailukykyä ja luovata tarkastustoiminnan tarkoituksenmukaiset toimintatavat ja -menot. Tarkastusviraston laoudellisuus- ja tuottavuusohjelmien toteuttamisen mahdollisuudet puuttumatta henkilöstömaan ja henkilöstökoranteeseen ovat erittäin rajoitettuja. Tarkastusviraston vakaus- ja tehokkuusohjelman toimenpiteet ovat henkilöstöressurssien kordalla merkittävästi vähentämistä luopumalla luopumalla määrärahoista. Vakaus- ja tehokkuusohjelman aikana ei ole myöskään rekrytoitu läänin vakinaista henkilökuntaa eläkkeelle tai toisen työnantajan palvelukseen siirtymien työntekijöiden tilalle. Silen vuoden 2010 tilinpäätöksen 148 henkilövuodet ovat supistuneet vuoden 2011 tilinpäätöksen arvossa 145,8 henkilövuoteen ja vuoden 2012 tilinpäätöksessä tulee ennusteen mukaan olemaan 137,5 henkilövuotta.

Tarkastusviraston tarkastustoiminnan ja puole- ja vaalirahoituksen valvonnasta toteutettavien varten palkkoihin käytettävät määrärahat on silen miteiltu määrärahaohjelmasa vuoden 2010 talousarvion perustana oleesta 150 henkilövuodesta 138 henkilövuoteen. Palkkoihin käytettävät määrärahat sisältävät virkaehtosopimuksista johtuvat palkanarvikukset, jotka on laskettu 2,7 % suuruisina kullekin vuodelle. Määrärahakelma sisältää silen määrärahat 138 henkilövuoden palkkamenoihin sekä laskennalliset 2,7 % suuruiset vuosittaiset palkanarvikukset, jotka johtuvat pääosin tulevista eduskunnan virkaehtosopimuksista. Laskelmasa siirtyvän erän määräksi on laskettu enintään yhtä kuukaudesta vastaava määrä toimintamenoimien määrärahaa. Vuoden 2013 muutoksen suurus johtuu siitä, että palkkoihin käytettävät määrärahat vuosina 2011–2011 ovat suuremmat kuin talousarviossa 2011 ja 2012 toimintamenoimienille on merkitty.

Ilman näiden palkanarvikusten huomioon ottamista tarkastusviraston on ryhdyttävä vakinaisen henkilökunnan vähentämiseen tähtääviin virkamesoikeutellisiin toimenpiteisiin vuonna 2013 tai viimeisään vuonna 2014.

Toimintameno
Siirtomääräraha

Tarkastusviraston toimintamenoihin käytettäväksi tarkoitettu määräraha on budjetoitu siirtomääräraha (2 v.) aivan kuten valtion muidenkin virastojen toimintameno. Valtion talousarviolain mukaan siirtomääräraha voidaan kokonaan tai osaksi siirtää käytettäväksi tul- ja menoarvion otamisvuotta seuraavien kolmen varainhoitovuoden aikana, jollei tul- ja menoarvossa asianomaisen siirtomäärärahan kohtalla ole määrätty, että siirtomääräraha voidaan siirtää käytettäväksi vain seuraavan varainhoitovuoden aikana. Tästä syystä kehystaulukoon on lisätty siirtomäärärahan loppunen takia sarake T toimintamendon käyttövuosi. Varainhoitovuoden päätyttyä käytämlön osa siirtomäärärahaa voidaan siirtää seuraavalle varainhoitovuodelle käytettäväksi. Siirtomäärärahan siirto tehdään tilinpäätöksen yhteydessä. Se on kyseisen tilikauden talousarvion muuta liikekirjanpidon meno vasta loidellisenä käyttövuonna. Siirtomäärärahaa voidaan silen käyttää useampi vuosien hankkeiden toteuttamiseen.

3.4 Henkilöstötavoitteet ja työyhteisön kehittyminen

3.4.1 Henkiset voimavarat

Vuonna 2012 tarkastusvirastossa panostetaan osaamisen johtamiseen, johtamisen ja esimiestyön kehittämiseen, työnhallintaan, tuloksellisen työuran kehittämiseen sekä työhyvinvointiin. Työhyvinvointi pohjautuu hyvään johtamiseen, osaamiseen, työnhallintaan, osallistumiseen ja työyhteisöllisyyteen.

Tarkastusviraston henkilöstöpolitiikka rakentuu seuraavista osa-alueista:

- tarkastusviraston ja sen henkilöstön toimintaetiikka
- kannustava ja oikeudenmukainen palkkausjärjestelmä
- kannustava esimies-, asiantuntija- ja ammatillinen osajaura
- osaamisen johtamis- ja kehittämissjärjestelmä, joka tukee tarkastusviraston perustehtävän ja strategian toteuttamista
- selkeä ja tehokas johtamisjärjestelmä
- hyvä työnhallinta
- työyhteisöllisyys ja -viestintä
- työhyvinvointi; ja
- ammatti-identiteetti ja ammattilypeys.

Vuonna 2012 jatketaan tarkastusviraston arvojen ja eettisten periaatteiden valmistelua tavoitteena vahvistaa tarkastusviraston yhteiset arvot ja eettiset toimintaperiaatteet. Arvojen ja toimintaperiaatteiden uudistus on osa viraston uuden strategian valmistelua.

Tarkastusvirasto osallistuu aktiivisesti kannustavan ja oikeudenmukaisen palkkausjärjestelmän ja sen sisällön edelleen kehittämiseen eduskunnan virkaehtosopimuksen valmistelussa ja sopimusneuvotteluissa yhteistyössä eduskunnan muiden työnantajien edustajien sekä henkilöstöjärjestöjen kanssa. Viraston johdon yhteistyöllä pyritään suoritusarviointitekiäjien sisällön ja yhdenmukaisten toimintamallien ja periaatteiden määrittelyyn virastossa. Viraston koko henkilökuntaa informoidaan palvelussuhteen ehtoista ja niitä koskevista neuvotteluista. Eduskunnan virastojen yhteistoimintamenettelyn kehittämistä jatketaan henkilöstöjärjestöjen kanssa. Tarkastusvirasto pyrkii sopimaan uusista toimintatavoista edustuksellisen yhteistoiminnan kehittämiseksi työntäjän ja henkilöstöjärjestöjen kesken yhdessä muiden eduskunnan virastojen kanssa. Tämän lisäksi tarkastusvirastossa tullaan jatkamaan viraston ja henkilöstön välitöntä yhteis-

toimintaa työnantajan ja henkilöstön välisissä kokouksissa sekä johto- ja laajennetun johtoryhmän työskentelyssä.

Hyvään työnhallintaan pyritään osoittamalla selkeästi kaikilla suunnitelutasoilla käytettävissä olevat resurssit ja aikataulut työtehtävien ja hankkeiden sekä projektien toteuttamiseen. Työtehtävien paremmalla ennakoinnilla ja työnjaolla sekä uusien työvälineiden avulla tuetaan tuloksellista toimintaa sekä työssä jaksamista. Tavoitteena on varmistua siitä, että hyvän työnhallinnan edellytykset toteutuvat.

Työyhteisöllisyyttä tuetaan avoimella ja selkeällä koko henkilökunnalle annettavalla informaatiolla ja järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja muuta yhteistä toimintaa viraston henkilökunnalle. Päivittäisessä työssä ja johtamisessa sekä kehittämistoiminnassa huolehditaan hyvän ja kannustavan työyhteisön edellytyksistä. Lisäksi toiminnassa huolehditaan siitä, että johtamisjärjestelmä osaltaan ja työyhteisön muut toimintaperiaatteet osaltaan varmistavat oikeudenmukaisen ja objektiivisen kohtelun eri tilanteissa. Työyhteisöllisyyttä vahvistetaan myös osaamisen jakamisella ja yhteisellä käytöllä.

Työyhteisöviestinnällä pyritään tukemaan jatkuvalla avoimella, selkeällä ja vuorovaikutteisella työyhteisöllisyydellä. Työyhteisöviestintää pyritään parantamaan muun muassa sisäisen viestinnän kartoituksessa esille tulleiden kehittämistoiveiden mukaisesti. Keskeinen haaste viestinnällisesti työyhteisöllisyydessä on henkilöstön turvallisuuden tunteen ja jaksamisen säilyttäminen pienenevien resurssien maailmassa. Keskeisinä viesteinä henkilökunnalle korostetaan itsestään ja toisista huolehtimisen merkitystä, tarkastusviraston perustuksen tärkeyttä ja yhteisten tavoitteiden realistista asetantaa ja saavuttamista priorisoinnin kautta. Työyhteisöviestinnässä korostetaan myös tiedon ja hyvien käytäntöjen jakamisen tärkeyttä sekä sitä, että jokaisella työntekijällä on vastuu tiedon hausta, välittämisestä ja jalostamisesta koko Tarkastusviraston tarpeisiin.

Tarkastusviraston ammatti-identiteetti perustuu ylimmän ulkoisen tarkastuksen kansainvälisten ISSAI -standardien mukaiselle eri tarkastusmuotojen edellyttämälle osaamiselle. Tätä tukee niiden perustuslaillisen ja yhteiskunnallisen roolin sekä professionaalisten toimintatapojen selkeä esittäminen ja tarkastusviraston työn tuloksellisuus. Tavoitteena on, että tilintarkastuksella, laillisuustarkastuksella ja tuloksellisuustarkastuksella sekä finanssipolitiikan tarkastuksella on selkeä ammatillinen profiili, jolle tarkastusvirasto perustyyllään ja viestinnällään sekä toiminnallaan yhteiskunnallisessa ja eri asiantuntijaryhmien vuorovaikutuksessa hakee myös ulkoisen tunnustuksen ja arvonannon. Ammattiylpeyttä ja ammatti-identiteettiä pidetään yllä selkeillä tarkastus- ja toimintaohjeilla, osaamisalueiden määrittelyllä ja hyvällä osaamisella sekä tuloksellisella ja laadukkaalla työllä ja näitä tukevalla johtamisella. Ammatti-identiteetin ja

ammattiympäristön kehittymisen kannalta tärkeää on tarkastusviraston perustehtävän sekä valtiosääntöisen ja yhteiskunnallisen roolin pitäminen selkeänä ja kirkkaana kaikessa toiminnassa.

3.4.2 Osaamisen johtaminen

Osaaminen ja siitä huolehtiminen sekä sen johtaminen ovat tarkastusviraston kriittisiä menestystekijöitä.

Strategisessa johtamisessa määritellään ja tehdään näkyväksi ne osaamisalueet, jotka ovat viraston ulkoisen tarkastustehtävän sekä puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan menestyksellisen hoitamisen kannalta keskeisiä.

Osana osaamisen kehittämistä tullaan suunnittelukaudella päivittämään osaamisen nykytilan kartoitus sekä tarvearvio, jotka ovat perustana rekrytoinnille ja osaamisen kehittämisen linjauksille sekä nykyisen henkilökunnan osaamisen kehittämiselle.

Operatiivisessa johtamisessa yksiköt toimivat osaamiskeskuksina omaan toimialaansa kuuluvilla osaamisalueilla. Yksiköt huolehtivat ja vastaavat tarkastusviraston toiminnassa toimialallaan tarvittavasta osaamisesta ja sen kehittämisestä. Yksiköt huolehtivat toimialaansa kuuluvien osaamisalueiden ja vaadittavien osaamistasojen määrittelystä sekä näkyväksi tekemisestä yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa ja viraston johdon kanssa.

Itsensä johtamisessa, oman suoriutumisen ja osaamisen kehittämisessä tuetaan työssä tapahtuvaa oppimista sekä henkilökohtaisen koulutuksen suuntaamista kunkin henkilön nykyisen tehtävän tai tulevan uran kannalta olennaisiin asioihin. Osaamiskartoituksen avulla määritellään ja tehdään näkyväksi työntekijän tehtävän edellyttämät osaamisalueet ja niillä vaadittava osaamisen taso. Kehityskeskusteluissa sovitaan henkilön osaamisen kehittämisestä sekä mahdollisuuksien mukaan erikseen laaditaan henkilökohtainen kehityssuunnitelma (HEKS).

Kirjataan osaamisalueet ja osaamisen johtamisen ja kehittämisen menetelytavat ja periaatteet osaamisen johtamisen käsikirjaan.

Osaamisen johtamisen toimenpiteet edellyttävät johdon tuen ja hallintoyksikön lisäksi myös toimintayksiköiden resurssien varaamista.

3.4.3 Henkilöstö- ja työhyvinvoinnin tavoitteet ja mittarit

Tarkastusviraston henkilöstöä ja sen työhyvinvointia koskevat yhteiset tulostavoitteet asetetaan seuraaville osa-alueille:

Henkilöstön tilaa kuvaavat indikaattorit

1. Johtaminen ja esimiestyö

Tavoite: esimiestyö on vähintään vertailuaineiston tasolla
Mittari: työhyvinvointikysely.

2. Työhyvinvointi

Tavoite: työilmapiiri vähintään vertailuaineiston tasolla
Mittari: työhyvinvointikysely.

3. Osaamisen kehittäminen

Tavoite: henkilöstön osaamisen kehittämiseen käytetään työaikaa ja varoja per henkilö vuoden 2011 tasolla
Mittarit: osaamisen kehittäminen henkilötyöpäivää/henkilötyövuosi ja kustannukset/henkilötyövuosi.

4. Koulutustaso

Tavoite: koulutustaso vähintään vuoden 2011 tasolla
Mittari: koulutustasoindeksi.

5. Tyytyväisyys palkkaukseen suhteessa tehtävän vaativuuteen

Tavoite: tyytyväisyys palkkaukseen vähintään vertailuaineiston tasolla
Mittari: hyvinvointikysely.

Henkilöstöriskien tilaa kuvaavat indikaattorit

6. Sairauspoissaolot

Tavoite: sairauspoissaolot ovat alle valtion virastojen keskiarvon
Mittari: sairauspoissaolot htp/htv.

7. Käynnit työterveyshuollossa

Tavoite: työterveyshuollon käyntien lukumäärä on alle 5,3/htv
Mittari: työterveyshuollon käyntien lukumäärä/htv.

8. Kuormittuneisuus

Tavoite: kuormittuneisuus on enintään vertailuaineiston tasolla

Mittari: työhyvinvointikysely.

9. Henkilöstön vaihtuvuus

Tavoite: toisen työntekijän palvelukseen siirtyneiden osuus henkilöstöstä on enintään valtion budjettitalouden piiriin kuuluvan henkilöstön tasolla

Mittari: toisen työnantajan palvelukseen siirtyneiden osuus henkilöstöstä.

3.5 Mainetavoitteet, ulkoisen- ja viestinnän tavoitteet

3.5.1 Mainetavoitteet

Tarkastusviraston mainetavoitteena on olla objektiivinen ja luotettava asiantuntija, vastuullisen ja kestävä valtion taloudenhoidon varmentaja sekä myös tulla nähtyksi sellaisena. Jotta mainetavoitteet voidaan saavuttaa, tulee viraston kaiken toiminnan olla niiden mukaista. Mainetavoitteisiin pyritään noudattamalla yhteisesti sovittua mediapolitiikkaa (annettu 21.12.2011), joka perustuu julkisuusperiaatteeseen, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin, valtioneuvoston asetukseen viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta sekä ISSAI -standardeihin.

3.5.2 Ulkoisen viestinnän tavoitteet

Ulkoisen viestinnän tavoitteena on tukea viraston edellytyksiä ylläpitää hyvää ja luotettavaa, neutraalin tiedontuottajan mainetta sekä edistää viraston ja sen tarkastustulosten tunnettuutta ja vaikuttavuutta. Sisäisen viestinnän tavoitteena tarkastusvirastossa on tukea strategian toteutumista, työyhteisöllisyyttä ja muutosjohtamista. Eräänä painopistealueena on tarkastusvirastoon kohdistuvien ulkoisten odotusten ja saadun palautteen esiintuominen.

3.5.3 Sisäisen viestinnän tavoitteet

Sisäisen viestinnän painopistealue suunnittelukaudella on työyhteisöviestinnän parantaminen ja systematisoiminen. Keskeiset toimenpiteet, joilla

tätä tavoitetta jo vuonna 2012 tuetaan, ovat sisäisen viestinnän verkoston toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen, tarkastussihteerin profiilin nostaminen ja roolin kasvattaminen sisäisessä viestinnässä, sähköisen työpöydän jatkokehittäminen ja toimintakäsikirjan täydentäminen sekä sisäisen viestinnän, kuten esimerkiksi esimiesviestinnän prosessoiminen.

3.6 Laatuavoitteet

Toimintayksiköillä on keskeinen vastuu toiminnan laadun varmistamisesta, tarkastamisesta ja raportoinnista. Tätä vastuuta täydentävät tarkastusviraston yhteisenä toimintana suoritettavat laadunhallintaa koskevien ohjeiden mukaiset sisäiset laaduntarkastukset. Tarkastusviraston omia laaduntarkastuksia on tarkoitus jatkaa huomioimalla myös vertaisarvioinnin tulokset sekä suoritettujen laaduntarkastusten tulokset ja kokemukset. Suunnittelukauden loppupuolella arvioidaan mahdollisuutta tehdä sisäinen laaduntarkastus myös yhdestä laillisuustarkastuksesta ja finanssipolitiikan tarkastuksesta.

Vuonna 2011 virastossa alkoi ulkoinen vertaisarviointi (peer review), jonka tulokset arvioidaan vertaisarvioinnin valmistuttua, vuoden 2012 loppupuoliskolla. Suunnittelukaudella on tavoitteena, että arvioinnissa esitetyt kehittämistarpeet toteutetaan tarkastusvirastossa ja viraston laaturyhmä valmistelee tarvittavat kehittämissuositukset.

Vuosittain laaditaan viraston sisäistä johtamista tukeva laaturaportti tarkastustoimintaa ja tukitoimintaa koskien. Raportoinnissa on tavoitteena painottaa konkreettisia laadunhallinnan tavoitteita ja niiden toteutumista. Hyvien laatuikäytäntöjen edistämiseksi tarkastusvirastossa järjestetään lauteemapäiviä suunnittelukaudella.

Laaturyhmän tehtävänä on vuonna 2012 tukea laadunhallinnan strategisten alueiden ja tavoitteiden määrittelyä osana viraston toimintastrategian uudistamistyötä.

Liitteet

Liite 1. Viraston rekryointisuunnitelma

Henkilöstön vaihtuvuus

Tarkastusvirastotasolla eläkkeelle siirtymistä koskevassa laskelmassa eläkkeelle siirtymisen ajankohtana käytetään 68 vuoden ikää, jota on käytetty myös viraston määräraha- ja henkilötyövuosilaskelmissa.

Eläkkeelle siirtyvät työntekijät

Vuosi	TL	TT	JT	HY	TY	Yhteensä
2012	0	1	0	0	0	1
2013	1	0	0	0	0	1
2014	0	0	0	0	0	0
2015	1	1	0	0	1	2
Yhteensä	2	2	0	0	1	4

Rekrytoinnin lähtökohdat

Tarkastusviraston rekrytointien ja vapautuvien henkilöresurssien täyttämisen lähtökohdaksi on osaamisen johtamisessa ja kehittämisessä tunnistettu osaamisen lisäämisen, uudistamisen tai laajentamisen tarve. Kaikki mahdolliset rekrytoinnit vakinaisiin virkoihin tehdään tarkastusviraston yhteiseksi viroiksi.

Rekrytoinnit

Pääjohtaja ja allekirjoittaneet päälliköt ovat neuvotelleet tarkastusviraston tarkastus- ja asiantuntijatoiminnan sekä siinä tarvittavien tukipalveluiden tulostavoitteista ja tarkastusviraston toiminnan kehittämisen tavoitteista ja niiden saavuttamisessa tarvittavista voimavaroista sekä mahdollisuuksista rekrytoida uusia työntekijöitä eläkkeelle siirtyvien tai toisen työnantajan palvelukseen siirtyvien henkilöiden tilalle. Määrärahallaskelman perusteella suunnittelukauden alkupuolella ei ole pääsääntöisesti mahdollisuuksia rekrytoida poislähtevien työntekijöiden tilalle uusia työntekijöitä tarkastustehtäviin. Tukipalvelutehtävissä toimivien työntekijöiden kohdalla rek-

rytointitarve arvioidaan erikseen kunkin toiminnon resurssitarpeen ja tehtävän perusteella. Mahdollisuuksia uusien työntekijöiden rekrytointiin ja viraston toiminnan rekrytointitarpeita ja niiden kohdentumista viraston eri tehtäviin tarkastellaan jatkuva toimintona suunnittelukauden aikana. Mahdollisen rekrytoinnin sisältö tarkistetaan rekrytoivan toimialan päällikön kanssa aina ennen yksittäisen rekrytoinnin aloittamista.

Rekrytointikartoitus osaamisalueittain ja yksiköittäin

Tilintarkastuksen keskeisiä osaamisalueita ovat IT- ja järjestelmätarkastus, kirjanpito ja laskentatoimi sekä tilinpäätösanalyysi, taloushallinto ja budjetointi, sisäinen valvonta ja tarkastus, raha- ja talousprosessiin liittyvä riskienhallinta, valtion taloudenhoidon ja EU:n varainhoidon laillisuus ja asianmukaisuus, valtionapujen myöntäminen ja käyttö, EU:n varojen hoito sekä oikeus- ja liiketaloustieteet.

Tilintarkastuksen toimintayksikön toimialalle mahdolliset rekrytoinnit kohdentuvat viraston tehokkuus- ja vakausohjelman niin mahdollistaessa valtion yhteisen tietojärjestelmän käyttöönoton vaatimaan IT -osaamisen ja SAP -kontrolliosaamisen vahvistamiseen, sekä muuhun osaamiseen, jota tarvitaan tilintarkastuksen toimintayksikön tehtäväksi siirtyvässä laillisuustarkastuksessa ja uutena tehtävänä alkavassa vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonnassa. Rekrytointien toteuttaminen tapahtuu aina henkilöstösuunnitelman mukaisesti ja sen asettamissa rajoissa.

Tuloksellisuustarkastuksen vastuulla olevia tuloksellisuustarkastukseen läheisesti liittyviä osaamisalueita ja näkökulmia ovat tuloksellisuuden, erityisesti vaikuttavuuden edellytykset ja arviointi, ohjaus- ja toimintajärjestelmät, vaikuttavuuden arviointi ja muu arviointitoiminta sekä arviointitutkimus, talous- ja finanssipolitiikka ja kansantalouden tilinpito, taloushallinnon ja taloudenhoidon sekä henkilöstö- ja tietohallinnon järjestäminen samoin kuin talous-, tilasto-, hallinto- ja yhteiskuntatieteet.

Suunnittelukaudella tuloksellisuustarkastuksen toimialan mahdolliset rekrytoinnit kohdentuvat viraston tehokkuus- ja vakausohjelman niin mahdollistaessa vaikuttavuustietoja koskevan arviointiosaamisen ja siihen liittyvien kustannusvaikuttavuuslaskelmien menetelmäosaamisen, tietojohdantamisen ja niitä tukevien tietojärjestelmien tarkastusosaamisen sekä kansantaloudellisesta näkökulmasta valtiontalouden hoidon osaamisen vahvistamiseen.

Johdon tuen osaamisalueita ovat kansantalouden ja valtiontalouden sekä niiden hallinnan sekä kansainvälisen talouden ja sen hallinnan strateginen analyysi ja siihen liittyvän kansainvälisen yhteistyön osaaminen, finanssi-

politiikka ja sen tarkastus- ja arviointiosaaminen, strateginen suunnittelu ja johtaminen ja yleinen johtamistaito sekä johtamisjärjestelmien tuntemus, eduskunnan valtiosääntöisen toiminnan ja sen tietotarpeiden osaaminen ulkoisen ja sisäisen viestinnän osaaminen sekä VTV:n tarkastus- ja valvontatoimintaa sekä johtamista palveleva ammatillinen asiantuntijaosaaminen. Ammatillinen asiantuntijaosaaminen liittyy johdon tuen yhteydessä toimivaan assistenttipooliin sekä pääjohtajan ja esikuntapäällikön assistentin tehtäviin.

Johdon tuen analyysi- ja johtamisosaaminen palvelee erityisesti ulkoisen tarkastuksen strategista suunnittelua ja seuranta, ja kansantalouden ja valtiontalouden riskianalyysiä sekä näiden tulosten konkretisointia valtiontalouden tarkastusviraston strategiseksi linjauksiksi ja tulostavoitteiden ja tarkastussuunnitelman perusteiksi. Tehtäväalueella tarvitaan strategisen suunnittelun ja johtamisen sekä niitä palvelevan valtiontalouden ja hallinnon kokonaisuuksia ja kehityslinjoja sekä tarkastusviraston roolia koskevan analyysiosaamisen lisäksi erityisesti myös kansantaloudellista osaamista sekä toimivia tarkastusviraston sisäisten ja ulkoisten verkostojen muodostamisen, johtamisen ja hyödyntämisen taitoja. Johdon tuen osaamisalueisiin kuuluu myös ylimmän johdon ulkoisen ja sisäisen viestinnän valmiudet ja taidot. Eduskuntakertomusraportoinnin johtaminen ja kehittäminen vaativat eduskunnan toimintatapojen ja tietotarpeiden hyvää tuntemusta sekä eduskuntayhteistyöhön liittyvää vuorovaikutusvalmiutta parlamentaarisisissa keskusteluyhteyksissä. Eduskuntakertomusraportoinnin johtaminen ja kehittäminen edellyttävät myös hyvää valtiontalouden ja eduskunnan päätöksenteon kannalta merkityksellisten ja olennaisten kokonaisuuksien tunnistamista ja hallintaa sekä olennaisten näkökulmien vakuuttavan viestinnän taitoja.

Johdon tuen tukitoiminnoissa painottuvat tilin- ja tuloksellisuustarkastuksen ja laillisuustarkastuksen sekä vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan avustavaan työhön, sekä viraston sisäisiin sihteeri- ja assistenttipalveluihin liittyvä osaaminen. Kysymys tältä osin on vaativasta ammatillisesta asiantuntijapalvelusta ja sen edellyttämästä assistenttiosaamisesta.

Johdon tuen mahdollisissa rekrytoinneissa noudatetaan osaamisen johtamisen järjestelmää mahdollisesti vapautuvien resurssien kohdentamisessa tarvittavaan osaamiseen. Rekrytoinnit kohdistuvat ensisijaisesti finanssipolitiikan ulkoisen tarkastuksen asiantuntemukseen. Resurssisuunnittelun perusteella suunnittelukaudella mahdollisesti toteutetaan assistenttipoolin vahvistaminen tarkastustoimintaa avustavien tehtävien suorittamisessa. Nämä tehtävät jakautuvat tuloksellisuustarkastuksen, laillisuustarkastuksen ja tilintarkastuksen avustaviin tarkastustehtäviin sekä vaali- ja puoluerahoituksen valvontatehtävään. Johdon tukea vahvistetaan tarvitta-

essa määräaikaikaisilla sisäisillä rekrytoinneilla vuosittain tulostavoitteissa ja tarkastussuunnitelmassa määriteltyjen hankkeiden toteuttamiseksi.

Johdon tuen esikuntatoimintoja, erityisesti eduskuntaraportoinnin sisällöllistä suunnittelua ja kehittämistä sekä tarkastusviraston tarkastus- ja valvontatoiminnan strategista suunnittelua tukemaan luodaan tarkastusviraston sisäiset asiantuntijaverkostot. Niiden puitteissa tarkastusviraston asiantuntijoita työskentelee tulostavoitteissa ja tarkastussuunnitelmassa erikseen linjattavassa määrässä johdon tuen eduskuntakertomusraportoinnin ja tarkastustoiminnan strategisen suunnittelun ja sitä edeltävän riskianalyysin tehtävissä.

Hallintoyksikön keskeisiä osaamisalueita ovat yleis-, talous-, henkilöstöhallinnossa, HR -asioissa, osaamisen johtamisessa, hankinnoissa sekä viraston turvallisuutta koskevissa asioissa tarvittavasta osaamisesta. Hallintoyksikössä työntekijöiden vaihtuvuus on vähäinen ja työntekijöiden tehtävät erilaisia. Hallintoyksikön rekrytoinneissa noudatetaan osaamisen johtamisen järjestelmää mahdollisesti vapautuvien resurssien kohdentamisessa tarvittavaan osaamiseen. Suunnittelukaudella ei ole tarkoitus lisätä yksikön omia resursseja.

Tietoyksikön keskeisiä osaamisalueita ovat asiakirjahallinto-, hankinta-, projekti-, ict - ja tietoturvaosaaminen. Tietoyksikön työntekijöiden vaihtuvuus on vähäinen ja työntekijöiden tehtävät erilaisia. Mahdollisissa rekrytoinneissa keskitytään poistuvan osaamisen palauttamiseen sekä mahdollisesti samalla myös puutteelliseksi arvioidun osaamisen täydentämiseen. Suunnittelukaudella ei ole tarkoitus lisätä yksikön omia resursseja.

Liite 2. Määrärahalaskelma 2012–2015

Määrärahalaskelma

EKn kanslian toiminta- ja taloussuunnitelma 2012–2015

Tarkistetut suunnitelmatiedot

	2010 TP	2011 TA	2012 TAE	2013 Muutos +/- -€	TTS 2013	2014 Muutos +/- -€	TTS 2014	2015 Muutos +/- -€	TTS 2015	2016 Muutos +/- -€	TTS 2016
Vastuualue											
Paikka- ja toimintamenot											
VTV (siirtomääräraha 2 v)	10 059 000	11 347 000	11 694 000	731 517	12 425 517	335 489	12 761 006	344 547	13 105 553	353 847	13 459 400
Paikkamenot	3 319 000	3 616 000	3 685 000	-	3 685 000	-	3 685 000	3 685 000	3 685 000	-	3 685 000
Toimintamenot	13 377 000	14 963 000	15 379 000	-	16 110 517	-	16 446 006	16 790 553	16 790 553	-	17 144 400
Toimintamenot m.m. 21.40.29											
tilinpäätös											
Toimintamenojen käyttövuosi	12 525 765	15 017 225	15 757 848	-	16 084 517	-	16 420 000	16 764 553	16 764 553	-	17 118 400
Sirityvä erä (avio 2012 TAE)	3 045 718	1 446 955	1 392 730	-50 187	1 342 543	27 957	1 342 543	54 503	1 399 213	29 487	1 428 700
Käytettävissä määrärahaa yht.	16 422 718	16 409 955	16 771 730	-	17 483 060	-	17 788 549	17 788 549	18 189 766	-	18 573 100
Arvonlisäveromenot ynt. (21.40.29)	596 000	620 000	640 000	-	640 000	-	640 000	640 000	640 000	-	640 000
Toiminta- ja alv-menot yhteensä	13 121 765	15 637 225	16 397 848	681 330	16 724 517	363 446	17 060 000	399 050	17 404 553	383 334	17 758 400
+/- Muutokset 2012–2016 yhteensä											

Suunnitelmakehille 2012–2015 arvioidaan toiminnan muutoksia johtuvat määräraharataper. Pohjalukuna kaytetaan v. 2012 TAE:ia.

Muutosten perusteiden

Paikkamenot

Tarkastusviraston talousvuodelle 2012 kaltaia edellisella vuodelta siirtyvia määrärahan kanssa tarkastusviraston perustajan 90 §:ssä säädettyjä tehtävistä, ehdokkaiden vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta sekä vaali- ja puolierahoituksen valvontatehtävistä aiheutuvat menot sekä eduskunnan virastojen palkkausjärjestelmän käyttönopeista aiheutuvat menot vuodelle 2012 kokonaisuudessaan. Tarkastusvirasto toimii kuitenkin, että vuoden 2012 talousarvio määrärahan miinusossa ei ole oletettu huomioon otettua ja vaalirahoitusarvion arvioitua lakisääteistä ja määrärahan sätöitä merkittävää lisäyötä erityisesti vaalirahoitusarvion suorittamisessa. Tästä aiheutuva viraston tehtäväksi säädettyä tarkastusvirastoa ei voida järjestää ja resursoida kansainvälisten standardien mukaisella tavalla TTS-suunnitelkautella 2012–2016, josta seuraa merkittävä riski valtiontalouden tarkastukselle.

Strategiassa taloudellisuustavoitteiden saavuttamista ja määrärahan sopeuttamista varten tarkastusvirasto on käyttänyt vuonna 2010 vakaus- ja tehokkuusohjelman, jonka avulla on ollut tarkoitus varmistaa ennakoida pitkällä tähtäimellä viraston kilpailukykyä ja turvata tarkastusviraston tarkoituksenmukaiset toimintatehtävät ennen uusia palkkoja. Tarkastusviraston taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteiden toteuttamiseksi mahdollisuuksien mukaan henkilöstöä on siirretty eri yksiköihin ja tehtävien ja tehtävien välillä on siirretty työaikoja. Tarkastusviraston vakaus- ja tehokkuusohjelman toimenpiteet ovat henkilöstönsäätöjen ja henkilöstönsäätöjen avulla mahdollistamassa henkilöstönsäätöjen vähentämistä luopumalla määrärahoista virastoista. Vakaus- ja tehokkuusohjelman aikana ei ole myöskään rekrytoitu lainkaan vakinaista henkilökuntaa eikä keuhkeille tai toisen työnantajan palvelukseen siirtyneiden työntekijöiden tilalle. Silten vuoden 2010 tilinpäätöksen 148 henkilötyövuodet ovat supistuneet vuoden 2011 tilinpäätöksen arvossa 145,8 henkilötyövuoteen ja vuoden 2012 tilinpäätöksessä tulee enusteen mukaan olemaan 137,5 henkilötyövuotta.

Tarkastusviraston tarkastustoiminnan ja puole- ja vaalirahoituksen valvonnan toteuttamista varten palkkoihin käytettävät määrärahat on siten mitoitettu määrärahalaskelmassa vuoden 2010 talousarvion perustana olleesta 150 henkilötyövuodesta 138 henkilötyövuoteen. Palkkoihin käytettävät määrärahat sisältävät virkaehtosopimuksissa johtuvat palkankorotukset, jotka on laskettu 2,7 % suuruisina kullekin vuodelle. Määrärahat sisältävät silten määrärahat 138 henkilötyövuoden palkkamenoihin sekä laskennalliset 2,7 % suuruiset vuosittaiset palkankorotukset, jotka johtuvat pääosin tulevista eduskunnan virkaehtosopimuksista. Laskelmassa siirtyvän erän määrärahat on laskettu enintään yhtä kulkautta vastaavaa määrää toimintamenojen määrärahaa. Vuoden 2013 muutoksen suuruus johtuu siitä, että palkkoihin käytettävät määrärahat vuosina 2011–2011 ovat suuremmat kuin talousarviossa 2011 ja 2012 toimintamenojen osalta on merkitty.

Ilman näiden palkankorotusten huomioon otamista tarkastusviraston on ryhdyttävä vakinaisten henkilökunnan vähentämiseen lähiaikoina virkamieskoodein toimenpiteisin vuonna 2013 tai viimeistään vuonna 2014.

Toimintamenot

Siirtomääräraha

Tarkastusviraston toimintamenojen käytettäviksi tarkitettua määräraha on budjetoitu siirtomääräraha (2 v) alkan kuten valtion muidenkin virastojen toimintameno. Valtion talousarvio lain mukaan siirtomääräraha voidaan kokonaan tai osaksi siirtää käytettäväksi tulo- ja menonvieron otamisvuotta seuraavien kolmen varainholovuoden aikana, jollei tulo- ja menonvossa asianomaisen siirtomäärärahan kohtalla ole määrää, jota siirtomääräraha voidaan siirtää käytettäväksi vain seuraavien varainholovuoden aikana. Tästä syystä kehyslaskelmaan on lisätty siirtomäärärahan luonteella tarkastusviraston käyttövuosi.

Varainholovuoden päätyttyä käytämättömät osat siirtomäärärahaa voidaan siirtää seuraavalle varainholovuodelle käytettäväksi. Siirtomäärärahan siirto tehdään tilinpäätöksen yhteydessä. Se on kyseisen tilikauden talousarvion muuttamista liikkeidensäätöjen avulla toteutettavaksi. Siirtomääräraha voidaan siten käyttää useampi vuotuisen hankkeiden toteuttamiseen.

Liite 3. Määrärahalaskelma perustelut

Palkkamenojen muutokset

Tarkastusviraston talousarvio vuodelle 2012 kattaa edelliseltä vuodelta siirtyvän määrärahan kanssa tarkastusviraston perustuslain 90 §:ssä säädetystä tehtävästä, ehdokkaiden vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta sekä vaali- ja puoluerahoituksen valvontatehtävästä aiheutuvat menot sekä eduskunnan virastojen palkkausjärjestelmän käyttöönotosta ja virkaehtosopimuksista aiheutuvat menot vuodelle 2012 kokonaisuudessaan. Tarkastusvirasto toteaa kuitenkin, että vuoden 2012 talousarvion määrärahan mitoituksessa ei ole otettu huomioon puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan aiheuttamaa lakisääteistä ja määräaikaan sidottua merkittävää lisätyötä erityisesti vaalirahoitusvalvonnan suorittamisessa. Tästä johtuen viraston tehtäväksi säädettyä tarkastustoimintaa ei voida järjestää ja resursoida kansainvälisten standardien mukaisella tavalla TTS -suunnittelukaudella 2012–2016, josta seuraa merkittävä riski valtiontalouden tarkastukselle.

Strategisten taloudellisuustavoitteiden saavuttamista ja määrärahatason sopeuttamista varten tarkastusvirasto on käynnistänyt vuonna 2010 vakaus- ja tehokkuusohjelman, jonka avulla on ollut tarkoitus varmistua ennakolta pitkällä tähtäimellä viraston kilpailukyvyistä ja turvata tarkastustoiminnan tarkoituksenmukaiset toimintaedellytykset ennen ulkoista pakkoa. Tarkastusviraston taloudellisuus- ja tuottavuustoimenpiteiden toteuttamisen mahdollisuudet puuttumatta henkilöstömäärään ja henkilöstörakenteeseen ovat erittäin rajoitettuja. Tarkastusviraston vakaus- ja tehokkuusohjelman toimenpiteet ovat henkilöresurssien kohdalla merkinneet tähän mennessä henkilötyövuosien vähentämistä luopumalla määräaikaisista virkasuhteista. Vakaus- ja tehokkuusohjelman aikana ei ole myöskään rekrytoitu lainkaan vakinaista henkilökuntaa eläkkeelle tai toisen työnantajan palvelukseen siirtyneiden työntekijöiden tilalle. Siten vuoden 2010 tilinpäätöksen 148 henkilötyövuodet ovat supistuneet vuoden 2011 tilinpäätöksen arviossa 145,8 henkilötyövuoteen ja vuoden 2012 tilinpäätöksessä tulee ennusteen mukaan olemaan 137,5 henkilötyövuotta.

Tarkastusviraston tarkastustoiminnan ja puolue- ja vaalirahoituksen valvonnan toteuttamista varten palkkoihin käytettävät määrärahat on siten mitoitettu määrärahalaskelmassa vuoden 2010 talousarvion perustana olleesta 150 henkilötyövuodesta 138 henkilötyövuoteen. Palkkoihin käytettävät määrärahat sisältävät virkaehtosopimuksista johtuvat palkantarkistukset, jotka on laskettu 2,7 prosentin suuruisina kullekin vuodelle. Mää-

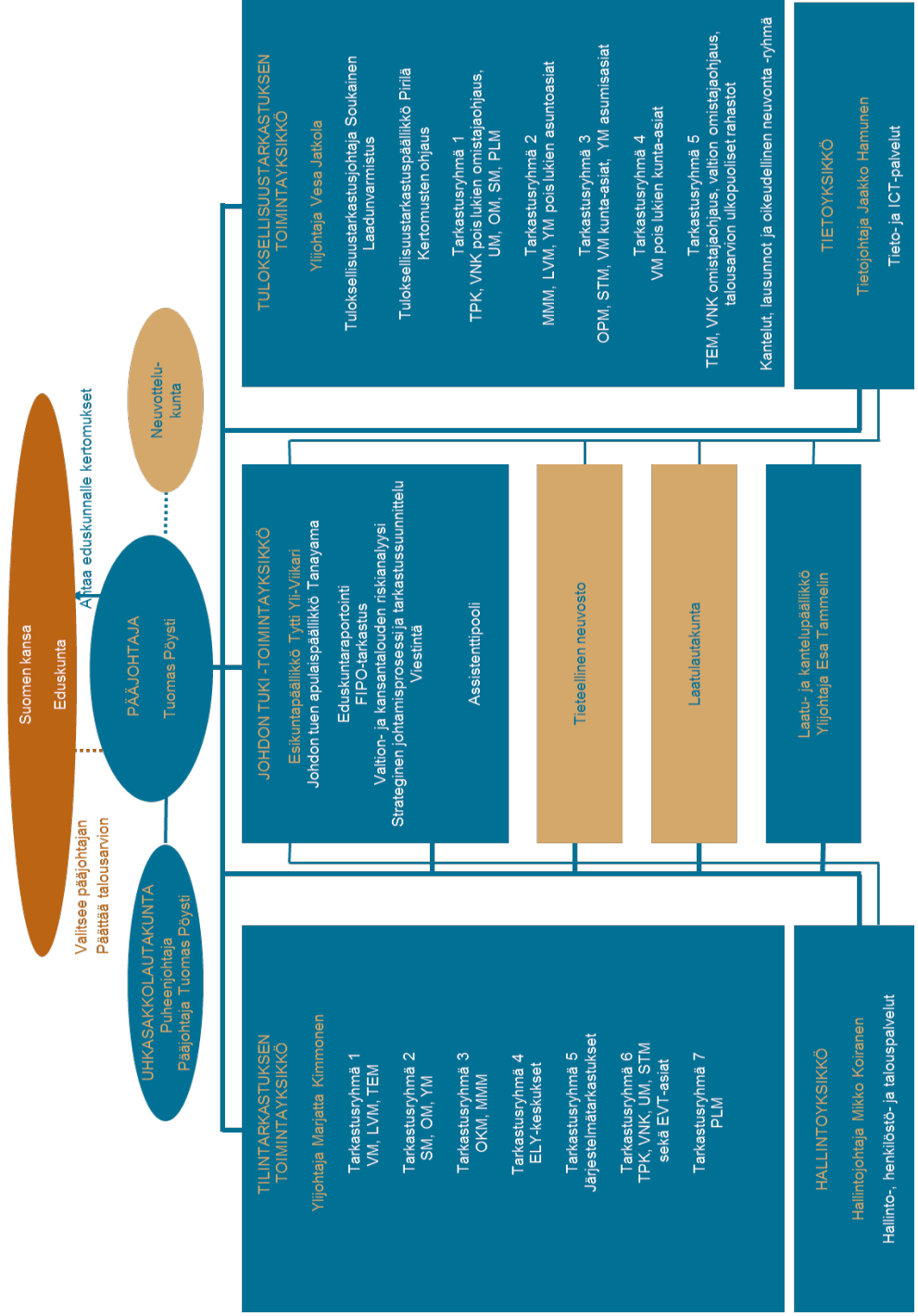
rälaskelma sisältää siten määrärahat 138 henkilötyövuoden palkkamenoihin sekä laskennalliset 2,7 prosentin suuriset vuosittaiset palkantarkistukset, jotka johtuvat pääosin tulevista eduskunnan virkaehtosopimuksista. Laskelmassa siirtyvän erän määräksi on laskettu enintään yhtä kuukautta vastaava määrä toimintamenomomentin määrärahasta. Vuoden 2013 muutoksen suuruus johtuu siitä, että palkkoihin käytettävät määrärahat vuosina 2011–2011 ovat suuremmat kuin talousarvioissa 2011 ja 2012 toimintamenomomentille on merkitty.

Ilman näiden palkantarkistusten huomioon ottamista tarkastusviraston on ryhdyttävä vakinaisen henkilökunnan vähentämiseen tähtääviin virkamiesoikeudellisen toimenpiteisiin vuonna 2013 tai viimeistään vuonna 2014.

Siirtomääräraha 2 v

Tarkastusviraston toimintamenoihin käytettäväksi tarkoitettu määräraha on budjetoitu siirtomäärärahaksi (2 v) aivan kuten valtion muidenkin virastojen toimintamenot. Valtion talousarviolain mukaan siirtomääräraha voidaan kokonaan tai osaksi siirtää käytettäväksi tulo- ja menoarvioon otamisvuotta seuraavien kolmen varainhoitovuoden aikana, jollei tulo- ja menoarviossa asianomaisen siirtomäärärahan kohdalla ole määrätty, että siirtomääräraha voidaan siirtää käytettäväksi vain seuraavan varainhoitovuoden aikana. Tästä syystä kehystaulukkoon on lisätty takia sarake Toimintamenojen käyttö/vuosi. Varainhoitovuoden päätyttyä käyttämätön osa siirtomäärärahasta voidaan siirtää seuraavalle varainhoitovuodelle käytettäväksi. Siirtomäärärahan siirto tehdään tilinpäätöksen yhteydessä. Se on kyseisen tilikauden talousarviomeno mutta liikekirjanpidon meno vasta todellisena käyttövuonna. Siirtomäärärahaa voidaan siten käyttää useampi vuotisten hankkeiden toteuttamiseen.

Liite 4. Tarkastusviraston organisaatio 1.1.2012

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO

Antinkatu 1, PL 1119, 00101 Helsinki

Puh. 09 4321, faksi 09 432 5820, www.vtv.fi

ISBN 978-952-499-216-9 (PDF)